ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою факультету
гуманітаристики, психології та спорту
27 серпня 2026 р., протокол № 8
Голова Вченої ради
_____Людмила МОГЕЛЬНИЦЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В СФЕРАХ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності С4 «Психологія»
освітньо-професійна програма «Екстремальна психологія»
факультет гуманітаристики, психології та спорту
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри психології
та соціального забезпечення
25 серпня 2026 р., протокол № 8

Завідувач кафедри
_____ Марина ОКСЮТОВИЧ

Гарант освітньо-професійної програми
_____ Марина ОКСЮТОВИЧ

Розробник: доктор економічних наук, професор, професор кафедри психології та соціального забезпечення МЕЛЬНИЧУК Дмитро

Житомир
2026 – 2027 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічна служба в сферах практичної діяльності» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності С4 «Психологія» освітньо-професійна програма «Екстремальна психологія» затверджена Вченою радою факультету гуманітаристики, психології та спорту від 27 серпня 2026 р., протокол № 8.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма здобуття вищої освіти</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td>Галузь знань:
С «Соціальні науки, журналістика та інформація»</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="4">Спеціальність:
С4 «Психологія»</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 150</td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>5-й</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4,0
самостійної роботи студента – 5,4</td><td rowspan="11">Освітній ступінь:
«бакалавр»</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>32 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>32 год.</td></tr>
<tr><td>Лабораторні</td></tr>
<tr><td>– год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>86 год.</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні завдання</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:
екзамен</td></tr>
</table>

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 43 % аудиторних занять, 57 % самостійної та індивідуальної роботи.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Психологічна служба в сферах практичної діяльності» є формування в майбутніх психологів системного уявлення про організацію, принципи, правові й етичні засади діяльності психологічної служби та практичних умінь надавати психологічну допомогу в умовах загрози й кризи в освіті, охороні здоров'я, соціальній сфері, збройних силах, цивільному захисті, правоохоронній системі та інших сферах практичної діяльності.

Предметом дисципліни є організація, зміст і форми діяльності психологічної служби в різних сферах практики, зокрема в умовах службово-бойової діяльності та надзвичайних ситуацій.

Завданням вивчення дисципліни «Психологічна служба в сферах практичної діяльності» є:

– ознайомлення здобувачів освіти з поняттями, принципами та моделями психологічної служби;

– формування розуміння правових і етичних меж професійної діяльності психолога;

– опанування технологій психологічної першої допомоги, психосоціальної підтримки, планування та організації роботи служби;

– висвітлення специфіки психологічного забезпечення за сферами практичної діяльності, зокрема службово-бойової діяльності;

– вироблення умінь розробляти програми психологічної підтримки, оцінювати їхню якість та ефективність;

– формування навичок профілактики професійного вигорання, роботи в мультидисциплінарній команді та використання супервізії.

Відповідно до стандарту вищої освіти України з галузі знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація», спеціальності С4 «Психологія», змісту освітньо-професійної програми, опанування навчальної дисципліни «Психологічна служба в сферах практичної діяльності» забезпечуватиме формування інтегральної компетентності та таких загальних (ЗК) і спеціальних (СК) компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК12. Здатність надавати експертну оцінку психологічним явищам, процесам та станам особистості в умовах кризових ситуацій.

СК13. Володіти навичками психологічного аналізу, прогнозування розвитку кризових станів.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими таких програмних результатів навчання освітньо-професійної програми «Екстремальна психологія»:

Програмні результати навчання (РН):

РН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання.

РН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

РН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання.

РН11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

РН12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.

РН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

РН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

РН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

РН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

РН20. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов’язані з корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і у суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності задля утвердження цінностей доброчесного суспільства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Тема 1. Психологічна служба в Україні: поняття, мета, принципи, сучасна модель (ЗК2, ЗК4, СК4, СК8, РН1, РН3).

Психологічна служба як система допомоги людині в кризі й у повсякденні. Мета: збереження психічного здоров'я та підвищення стійкості людей і спільнот. Шість напрямів роботи: профілактика, діагностика, консультування, корекція, психоосвіта, реабілітація. Принципи: законність, добровільність, конфіденційність, компетентність, доступність, орієнтація на потреби клієнта. Від перших психологічних лабораторій і шкільних кабінетів до міжвідомчої системи. Війна, що змінила службу за лічені роки. Психолог, соціальний працівник, психотерапевт, психіатр: чотири ролі, чотири межі, спільний клієнт. Три рівні профілактики: первинний, вторинний, третинний. Рівні допомоги як логіка побудови служби. Умови загрози: мобільність, швидке реагування, робота в мультидисциплінарній команді. Відомчі моделі служби: хто замовник і кому підпорядкований психолог. Міжнародний досвід та його межі для України. Службово-бойова діяльність як особливий напрям психологічного забезпечення.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення діяльності психологічної служби (ЗК2, ЗК12, СК4, СК10, РН3, РН16, РН20).

Правова основа діяльності психолога. Ієрархія норм: від найвищої сили до відомчих наказів і положень. Окремі правові режими для дітей, постраждалих від насильства, ветеранів, військовослужбовців та їхніх сімей. Воєнний час і власний пласт регулювання. Персональні дані та таємниця про стан здоров'я під правовим захистом. Відповідальність за порушення. Відомче положення про службу як приклад галузевого регулювання. Завдання, права й обов'язки фахівця у відомчих документах. Межі компетенції: що дозволено, що обов'язково, за що настає відповідальність. Повідомлення про насильство над дитиною. Порядок взаємодії з уповноваженими органами. Часті зміни в законодавстві. Постійне відстеження актуальних редакцій як частина професійної культури.

Тема 3. Етичні засади та професійні стандарти діяльності психолога (ЗК2, ЗК12, СК10, РН9, РН16, РН20).

Етичний кодекс як опора професії. Національні кодекси та Метакодекс EFPA. П'ять принципів: гідність особи, «не нашкодь», компетентність, відповідальність, чесність. Конфіденційність захищає довіру клієнта й має межі, які визначають безпека людини та вимоги закону. Винятки: загроза життю й здоров'ю, насильство щодо дитини. Закриті колективи й особливо делікатні межі. Інформована згода як

обов'язкова умова роботи. Згода неповнолітніх і людей у гострому стресі. Подвійні стосунки, конфлікт інтересів, подарунки. Професійні межі як зона підвищеного ризику. Дилеми роботи в умовах загрози: допомога без повної згоди. Постраждалі знайомі й колеги. Етика документації, зберігання даних і досліджень. Алгоритм розв'язання дилеми: проблема, колізія цінностей, варіанти, наслідки, рішення, обґрунтування.

Тема 4. Організація та планування діяльності служби, супервізія, профілактика вигорання (ЗК4, ЗК9, СК6, СК8, РН14, РН15, РН16).

Структура служби й штатний розклад. Система планів: річний, місячний, оперативний. Документація як доказ роботи. Журнали обліку, картки звернень, звіти, акти, службові записки. Направлення клієнта до іншого фахівця чи служби продовжує допомогу там, де закінчується компетенція психолога. Мультидисциплінарна команда: чіткий розподіл ролей і спільна мета. Контрольований обмін інформацією. Супервізія та інтервізія як захист і психолога, і клієнта. Вигорання, вторинна травматизація, емпатійна втома: три різні явища. Різні ознаки, різна допомога. Чинники ризику: перевантаження, брак підтримки, тривала робота з травматичним матеріалом. У службах із загрозою життю ці ризики стають нормою. Профілактика, закладена в систему роботи наперед. Професійна гігієна, відпочинок, підтримка колег. Особистий план профілактики.

Тема 5. Психосоціальна підтримка в екстремальних умовах: система реагування та базові моделі (ЗК1, ЗК9, СК8, СК12, СК13, РН1, РН9, РН11).

Піраміда IASC: чотири рівні допомоги. Від базових потреб і безпеки до спеціалізованої допомоги. Психологічна перша допомога за підходом ВООЗ: дивись, слухай, пов'язуй. Фази реагування: гостра, стабілізації, відновлення. Завдання кожної фази. Реакції на травму як нормальна відповідь на ненормальну подію. Психологічний тріаж: кому допомога потрібна негайно. Хто може зачекати. Стабілізація, заземлення, безпечний простір. Замість обов'язкового одноразового дебрифінгу застосовується підтримка, яку людина обирає сама і яка триває в часі. Вибір, що лишається за людиною. Координація служб і кластерна система гуманітарного реагування. Дублювання зусиль як ризик. Загроза безпеці самого психолога як чинник планування.

Тема 6. Психологічна служба в системі освіти (ЗК1, ЗК9, СК8, СК12, РН11, РН12, РН13).

Дошкільні, шкільні, професійні та вищі заклади освіти. Шість напрямів: діагностика, розвиток, консультування, профілактика, просвіта, корекція. Діти, батьки, педагоги. Робота охоплює освітнє середовище загалом: клас, педагогів, сім'ю й адміністрацію. Булінг як система повторюваного тиску з нерівністю сил, де

є ініціатор, жертва й свідки. Виявлення, алгоритм реагування, взаємодія з адміністрацією й правоохоронцями. Діти війни: втрата, евакуація, укриття, дистанційне навчання. Окрема увага до кожного з цих досвідів. Інклюзивна освіта та інклюзивно-ресурсні центри. Педагог, якому теж потрібна підтримка. Профілактика педагогічного вигорання. Школа під обстрілами: безпека як передумова навчання. Програма психологічної безпеки: правила, процедури, навчання персоналу, моніторинг.

Тема 7. Психологічна служба в системі охорони здоров'я (ЗК1, ЗК9, СК8, СК12, РН1, РН11, РН13, РН14).

Первинна, спеціалізована, реабілітаційна, паліативна допомога. Психолог на кожному рівні медицини. Команда: психолог, психіатр, сімейний лікар, реабілітологи. Відновлення після операції, травми, ампутації, поранення. Фізичне й психологічне відновлення. Тривога, депресія, ПТСР, психосоматика. Різні прояви й різні підходи. Ступінчаста допомога в національних програмах ментального здоров'я. Від найпростішого рівня до складнішого за потребою. Смерть, втрата, горювання. Підтримка родичів: такт і підготовка. Лікарська таємниця й медична документація як рамка роботи. Стани, що потребують негайного направлення до психіатра. Розпізнавання таких станів як ключова навичка. Людина, яка пережила загрозу життю, втрату здоров'я чи близьких.

Тема 8. Психологічна служба в соціальній сфері (ЗК1, ЗК9, СК8, СК12, СК13, РН11, РН12, РН13, РН14).

Центри соціальних служб і територіальні центри. Заклади для дітей і літніх людей. Психологічна допомога у складі соціальних послуг. Консультування, кризове втручання, соціальний супровід. Сім'я в складних життєвих обставинах. Профілактика соціального сирітства. Служби у справах дітей, опіка й піклування. Прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу. Управління випадком. Психолог діє у складі команди, де кожен фахівець відповідає за свою частину плану випадку. Особи з інвалідністю та їхні родини. Потреби поза межами медичних. Виклики: зростання запитів, перевантаження, кадровий дефіцит. Досвід територіальних громад.

Змістовий модуль 2

Тема 9. Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності у ЗСУ та інших військових формуваннях (ЗК1, ЗК9, СК8, СК12, СК13, РН1, РН9, РН11, РН12, РН14).

Службово-бойова діяльність: загроза життю, брак часу, невизначеність. Незворотні наслідки рішень. Чотири етапи: підготовка, виконання завдань, відновлення, повернення до служби. Психологічне забезпечення на кожному з

етапів. Військово-психологічна служба у виховній роботі та командуванні. Чотири напрями: відбір, підготовка до бойових дій, супровід під час завдань, відновлення. Бойова готовність як психологічна характеристика. Стійкість до стресу, здатність ухвалювати рішення, згуртованість підрозділу. Чинники бойової обстановки: загроза життю, втрата побратимів, недосипання, виснаження. Тривала невизначеність і необхідність застосувати зброю. Бойовий стрес, гострі реакції, бойова втома, моральна травма, ПТСР. Різні стани, різний перебіг, різна допомога. Психологія підрозділу в бою: довіра до командира, чітка комунікація, взаємопідтримка. Руйнування згуртованості як ризик для всього завдання. Командир як окремий клієнт. Стан підрозділу, морально-психологічний клімат, рішення, що впливають на людей. Профілактика суїцидальної поведінки, алкоголізації, вживання психоактивних речовин. Межі конфіденційності у військовому середовищі. Конфлікт інтересів служби й військовослужбовця. Реабілітація після ротації, поранення, полону. Національна гвардія, прикордонна служба й інші формування. Власні особливості організації службово-бойової діяльності.

Тема 10. Психологічна служба в системі цивільного захисту (ДСНС) (ЗК1, ЗК9, СК8, СК12, СК13, РН9, РН11, РН13, РН14).

Дві групи клієнтів: рятувальники й постраждалі від надзвичайної ситуації. Шлях рятувальника: відбір, підготовка, супровід, відновлення. Типові стресори: робота з тілами загиблих, дії в завалах. Ризик повторних обстрілів. Відповідальність за чуже життя. Мобільна психологічна група на місці події. Постраждалі та їхні родичі. Повідомлення про загибель близької людини. Алгоритм і особливий супровід ідентифікації. Оцінка стану рятувальників після критичних інцидентів. Профілактика посттравматичних розладів. Злагодженість з медиками, поліцією, військовими, волонтерами, місцевою владою. Обмежений час на місці події. Швидкі, прості, безпечні рішення. Реальні події й моделювання дій психолога.

Тема 11. Психологічна служба в правоохоронній системі, пенітенціарній сфері та пробації (ЗК1, ЗК9, ЗК12, СК8, СК10, СК12, РН11, РН13, РН16, РН20).

Психологічні підрозділи Національної поліції. Відбір кандидатів і супровід служби. Допомога після критичних подій: застосування зброї, загибель колеги. Потерпілі, свідки, діти. Слідчі дії за участю неповнолітніх. Насильство, пограбування, втрата майна: окремий підхід. Установи виконання покарань і слідчі ізолятори. Оцінка ризиків, профілактика суїциду й агресії. Соціально-психологічна робота із засудженими. Пробація: ризик повторного правопорушення, програми, підготовка до звільнення. Закриті системи й подвійні ролі психолога. Особливі межі конфіденційності. Працівники, які роками мають справу з насильством. Зона ризику вигорання. Приклади взаємодії служби й правопорядку: сильні й слабкі місця.

Тема 12. Психологічний супровід ветеранів, військовослужбовців та їхніх сімей (ЗК1, ЗК9, СК8, СК12, СК13, РН11, РН12, РН13).

Ветеранська політика. Ветеранські простори й фахівці з супроводу. Повернення додому змінює роль, ритм і стосунки, тому колишнє життя відновлюється лише частково. Втрата ідентичності, труднощі адаптації. Гнів, насторожена пильність, відчуження. ПТСР, комплексна травма, депресія, адикції. Вплив на всю родину. Сім'ї військових: очікування й тривога. «Амбівалентна втрата» родичів зниклих безвісти та полонених. Горювання родин загиблих. Діти, які втратили батьків. Підхід «рівний – рівному». Довіра до людини з подібним досвідом. Реабілітація, працевлаштування, подолання стигматизації. Профілактика суїцидальних ризиків. Досвід загрози зберігається після демобілізації й виявляється через місяці та роки. Супровід на місяці й роки.

Тема 13. Психологічна допомога ВПО, біженцям і постраждалим від насильства (ЗК1, ЗК9, СК8, СК12, РН11, РН12, РН13).

Вимушене переселення: втрата дому, роботи, оточення, звичного ритму життя. Гостра й хронічна тривога. Труднощі адаптації та інтеграції в приймаючу громаду. Система протидії домашньому насильству. Суб'єкти, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги, притулки, центри допомоги. Сексуальне насильство, зокрема пов'язане з конфліктом. Травмоінформований підхід. Торгівля людьми, полон, незаконне утримання цивільних. Особливі психологічні наслідки. Діти після розлуки з родиною, депортації, обстрілів. Спеціальні форми роботи з дітьми. Культурні відмінності й мовні бар'єри. Якість допомоги біженцям. Головний принцип: допомога будується так, щоб безпека, вибір і контроль над ситуацією залишалися в людини.

Тема 14. Психологічна служба в організаціях та на підприємствах (ЗК1, ЗК9, СК8, СК12, РН12, РН13, РН14).

Програма підтримки працівників (EAP). Формати та ефективність. Критична інфраструктура: енергетика, транспорт, медицина, комунальні служби. Стресори воєнного часу: робота під загрозою, збої безпеки. Перевантаження, мобілізація колег. Адаптація, перенавчання, повернення після поранення чи відпустки. Керівник у кризі. Кризова комунікація, вигорання менеджерів, управління командою. Журналісти й медіапрацівники в зоні конфлікту. Окрема група ризику. Профілактика конфліктів і насильства на роботі. Корпоративна політика як рамка. Підприємство як елемент стійкості держави. Приклади програм підтримки в компаніях.

Тема 15. Громадські, міжнародні та волонтерські організації. Дистанційні й мобільні форми допомоги (ЗК1, ЗК3, ЗК9, СК4, СК8, РН3, РН12, РН13).

ВООЗ, ЮНІСЕФ, УВКБ ООН, Червоний Хрест. Громадські організації в системі психосоціальної підтримки. Координація організацій, відомств і влади. Умова результативності. Мобільні групи й бригади для віддалених і прифронтових громад. Телефон довіри й гаряча лінія: окремий жанр допомоги. Організація, підготовка операторів, суїцидальні виклики. Онлайн-консультування: переваги й обмеження. Безпека й конфіденційність під окремим контролем. Волонтери-немедики. «Перші відповідачі» за умови підготовки. Етичні ризики: низька кваліфікація, відсутність супервізії, втома фахівців. Критерії якості й безпеки проєктів.

Тема 16. Оцінка якості та ефективності психологічної служби. Перспективи розвитку (ЗК3, ЗК4, СК4, СК6, СК12, РН1, РН3, РН15).

Якість та ефективність підтверджуються даними: показниками, порівнянням до й після втручання, відгуками отримувачів допомоги. Показники процесу, результату, впливу. Моніторинг і оцінювання. PHQ-9, GAD-7, PCL-5: можливості й межі. Скринінг визначає, кому потрібне поглиблене обстеження. Доказова практика: методи обираються за результатами досліджень для конкретної групи клієнтів. Кадри: підготовка, ліцензування, сертифікація. Професійні стандарти й безперервний розвиток. Інтеграція відомчих підрозділів. Єдині стандарти допомоги. Уроки країн, що пережили збройні конфлікти й надзвичайні події. Стійкість людей і спільнот у кризі як кінцевий результат. Напрями професійного розвитку кожного студента.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Змістові модулі	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінарські	Самостійна робота
№1	**Змістовий модуль 1**				
	Тема 1. Психологічна служба в Україні: поняття, мета, принципи, сучасна модель.	9	2	2	5
	Тема 2. Нормативно-правове забезпечення діяльності психологічної служби.	10	2	2	6
	Тема 3. Етичні засади та професійні стандарти діяльності психолога.	9	2	2	5
	Тема 4. Організація та планування діяльності служби, супервізія, профілактика вигорання.	9	2	1	6
	Тема 5. Психосоціальна підтримка в екстремальних умовах: система реагування та базові моделі.	9	2	1	6
	Тема 6. Психологічна служба в системі освіти.	9	2	2	5
	Тема 7. Психологічна служба в системі охорони здоров'я.	9	2	2	5
	Тема 8. Психологічна служба в соціальній сфері.	9	2	2	5
	Модульний контроль №1	2	–	2	–
	Разом змістовий модуль 1	**75**	**16**	**16**	**43**
№2	**Змістовий модуль 2**				
	Тема 9. Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності у ЗСУ та інших військових формуваннях.	10	2	2	6
	Тема 10. Психологічна служба в системі цивільного захисту (ДСНС).	9	2	2	5
	Тема 11. Психологічна служба в правоохоронній системі, пенітенціарній сфері та пробації.	9	2	2	5
	Тема 12. Психологічний супровід ветеранів, військовослужбовців та їхніх сімей.	9	2	2	5
	Тема 13. Психологічна допомога ВПО, біженцям і постраждалим від насильства.	9	2	2	5
	Тема 14. Психологічна служба в організаціях та на підприємствах.	9	2	2	5
	Тема 15. Громадські, міжнародні та волонтерські організації. Дистанційні й мобільні форми допомоги.	9	2	1	6
	Тема 16. Оцінка якості та ефективності психологічної служби. Перспективи розвитку.	9	2	1	6
	Модульний контроль №2	2	–	2	–
	Разом змістовий модуль 2	**75**	**16**	**16**	**43**
РАЗОМ		**150**	**32**	**32**	**86**

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

Назва теми	К-ть годин
Тема 1. Порівняння моделей психологічної служби за цілями, принципами й структурою в різних сферах.	2
Тема 2. Робота з нормативними документами: положення, повноваження, відповідальність, документація.	2
Тема 3. Розбір етичних дилем за алгоритмом, конфіденційність, межі компетенції, конфлікт ролей.	2
Тема 4. Річний план і звітність психолога, організація супервізії та профілактики вигорання.	1
Тема 5. Система реагування на кризову подію, базові моделі психосоціальної підтримки.	1
Тема 6. Освіта: заходи протидії булінгу, супровід учасників освітнього процесу.	2
Тема 7. Психологічний супровід пацієнта в охороні здоров’я, взаємодія з мультидисциплінарною командою.	2
Тема 8. Оцінка потреб родини у складних обставинах і алгоритм ведення випадку в соціальній сфері.	2
Модульний контроль №1	2
Тема 9. План психологічного забезпечення військового підрозділу, робота з бойовим стресом.	2
Тема 10. Цивільний захист: алгоритм дій психолога в надзвичайній ситуації, робота з рятувальниками.	2
Тема 11. Оцінка стану й програма підтримки персоналу в правоохоронній та пенітенціарній сферах.	2
Тема 12. План реінтеграції ветерана та його сім’ї, взаємодія з установами.	2
Тема 13. Перша психологічна допомога й маршрутизація для ВПО та постраждалих від насильства.	2
Тема 14. Програма підтримки працівників і оцінка психосоціального клімату в організації.	2
Тема 15. Оцінка дистанційних і мобільних форм допомоги в громадських та міжнародних організаціях.	1
Тема 16. Показники якості й ефективності служби, пропозиції щодо розвитку.	1
Модульний контроль №2	2
РАЗОМ	**32**

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма
МОДУЛЬ 1		
Змістовий модуль 1.		
1	**Тема 1. Психологічна служба в Україні: поняття, мета, принципи, сучасна модель** Основна й додаткова література з теми. Схема моделей психологічної служби (освіта, медицина, військова служба, цивільний захист, правоохоронні органи). Порівняльна таблиця ролей психолога, соціального працівника, психотерапевта та психіатра: завдання, межі компетенції, підпорядкування. Три рівні профілактики й напрями роботи служби.	5
2	**Тема 2. Нормативно-правове забезпечення діяльності психологічної служби** Відомчі положення про психологічну службу обраної сфери, її структура, завдання, права й обов'язки. Таблиця прав, обов'язків і меж компетенції психолога. Алгоритм дій у разі виявлення насильства щодо дитини та форма повідомлення, кому й коли його подавати. Захист персональних даних клієнта. Відстеження змін у нормативних документах.	6
3	**Тема 3. Етичні засади та професійні стандарти діяльності психолога** Етичні кодекси професійних спільнот та Метакодекс EFPA, їхні принципи, межі конфіденційності, інформована згода. Три етичні дилеми з практики (зокрема із закритих колективів і роботи з постраждалими). Алгоритм розв'язання дилеми: проблема, колізія цінностей, варіанти, наслідки, обґрунтоване рішення.	5
4	**Тема 4. Організація та планування діяльності служби, супервізія, профілактика вигорання** Фрагмент річного плану роботи психолога (цілі, заходи, строки, відповідальні, показники). Зразки облікової документації, зокрема журнал обліку, картка звернення, звіт, акт. Особистий план профілактики професійного вигорання й вторинної травматизації: гігієна сну, відпочинок, підтримка колег, супервізія, ознаки виснаження.	6
5	**Тема 5. Психосоціальна підтримка в екстремальних умовах: система реагування та базові моделі** Піраміда IASC і рекомендації щодо психологічної першої допомоги за підходом ВООЗ: дивись, слухай, пов'язуй. Пам'ятка для першого контакту з постраждалим. Техніки стабілізації й заземлення. Психологічний тріаж, сучасні підходи до підтримки після критичних подій замість обов'язкового дебрифінгу.	6

6	**Тема 6. Психологічна служба в системі освіти** Пам'ятка для педагогів щодо реагування на булінг, зокрема ознаки, перші кроки, взаємодія з адміністрацією й батьками. Заходи психологічної безпеки освітнього середовища. Алгоритм дій закладу освіти під час надзвичайної події (пожежа, обстріл, нещасний випадок, смерть учня чи вчителя). Підтримка дітей війни й педагогів.	5
7	**Тема 7. Психологічна служба в системі охорони здоров'я** Моделі психологічної допомоги пацієнтам після поранення, травми чи ампутації: етапи, завдання психолога, ризики. Ознаки, що потребують негайного направлення до психіатра. Підтримка родичів у горюванні. Напрями підтримки медичного персоналу (вторинна травматизація, вигорання, розбір складних випадків).	5
8	**Тема 8. Психологічна служба в соціальній сфері** План супроводу сім'ї в складних життєвих обставинах за методом управління випадком (оцінка потреб, план, залучені служби, строки, критерії завершення). Схема взаємодії з опікою та службою у справах дітей. Допомога постраждалим від надзвичайних ситуацій, зокрема тимчасове розміщення, гуманітарна допомога, психологічна підтримка, роль волонтерів.	5
Змістовий модуль 2.		
9	**Тема 9. Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності у ЗСУ та інших військових формуваннях** Завдання психолога на кожному з етапів діяльності в екстремальних умовах: підготовка, виконання завдань, відновлення, повернення до служби. План бесіди з керівником щодо стану підрозділу чи зміни з розмежуванням того, що передавати, а що лишається конфіденційним. Перелік ознак бойового стресу, моральної травми й ПТСР. Особливості забезпечення рятувальників, поліцейських, медиків.	6
10	**Тема 10. Психологічна служба в системі цивільного захисту (ДСНС)** Алгоритм повідомлення про загибель близької людини, зокрема підготовка, слова, супровід. Пам'ятка для рятувальників із саморегуляції після критичного інциденту. Склад і функції мобільної психологічної групи на місці події. Взаємодія з медиками, поліцією, військовими, волонтерами. Мирний час і воєнні умови.	5
11	**Тема 11. Психологічна служба в правоохоронній системі, пенітенціарній сфері та пробації** Особливості роботи психолога в установах виконання покарань і пробації. Етичні дилеми подвійних ролей: допомога й оцінка. План підтримки працівника після критичної події (застосування сили, загибель колеги). Профілактика вторинної травматизації в працівників, які постійно мають справу з насильством.	5

12	**Тема 12. Психологічний супровід ветеранів, військовослужбовців та їхніх сімей** Програма підтримки сім'ї загиблого чи зниклого безвісти військового або рятувальника, з формами роботи для дорослих і дітей, груповою й індивідуальною підтримкою. Можливості підходу «рівний – рівному» в роботі з ветеранами: умови, обмеження, підготовка помічників. План супроводу особи після завершення служби.	5
13	**Тема 13. Психологічна допомога ВПО, біженцям і постраждалим від насильства** Пам'ятка для постраждалих від насильства про безпеку, права та контакти, куди звернутися. Принципи травмоінформованого підходу в роботі з внутрішньо переміщеними особами. Вимоги до фахівців і волонтерів, які працюють з переселенцями (підготовка, межі компетенції, супервізія).	5
14	**Тема 14. Психологічна служба в організаціях та на підприємствах** Міні-програма підтримки персоналу підприємства критичної інфраструктури або кризової служби: формати допомоги, режим доступу, конфіденційність, показники. Підходи до роботи з керівниками в кризі, зокрема кризова комунікація й вигорання менеджерів. Заходи підтримки журналістів, які працюють у зоні конфлікту.	5
15	**Тема 15. Громадські, міжнародні та волонтерські організації. Дистанційні й мобільні форми допомоги** Оцінка проєкту громадської чи міжнародної організації за критеріями якості й безпеки. Сценарій телефонної консультації (початок розмови, оцінка ризику, завершення, направлення). Програма підготовки волонтерів до психологічної першої допомоги: зміст, межі компетенції, супервізія.	6
16	**Тема 16. Оцінка якості та ефективності психологічної служби. Перспективи розвитку** Показники ефективності психологічної програми за процесом, результатом і впливом. Порівняльний огляд досвіду однієї країни, що пережила збройний конфлікт чи масштабну катастрофу. Пропозиції щодо розвитку служби у власній сфері: стандарти, кадри, супервізія, інтеграція відомчих підрозділів.	6
	РАЗОМ	**86**

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Метою виконання індивідуальних завдань є: закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих студентами на теоретичних і практичних заняттях.

Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Психологічна служба в сферах практичної діяльності» включає:

– анотування вивченої додаткової літератури;

– опрацювання визначених проблемних питань та їхнє обговорення на практичних заняттях;

– виконання одного з варіантів індивідуального завдання (перелік наведено нижче).

Вимоги до виконання: обсяг 8–12 сторінок (якщо не зазначено інше), посилання на наукові джерела (не менш ніж 8), презентація до 10 слайдів для захисту. Варіант обирається за номером у списку групи.

Варіанти індивідуальних завдань:

1. Порівняльна таблиця моделей психологічної служби. Підготувати порівняльну таблицю діяльності психологічної служби в закладі освіти й у ЗСУ за 8–10 критеріями (завдання, підпорядкування, документація, межі конфіденційності, кадровий склад, форми роботи тощо) та аналітичний висновок на 2–3 сторінки.

2. Проєкт положення про психологічну службу підрозділу. Скласти проєкт положення на 4–5 сторінок для обраної установи (школа, госпіталь, пожежно-рятувальна частина, центр соціальних служб): мета, завдання, структура, права й обов’язки, порядок взаємодії, документація.

3. Річний план роботи психолога. Розробити річний план для обраної сфери в табличній формі (не менше 12 заходів по місяцях) із зазначенням цільової групи, форми роботи, очікуваного результату й показника виконання.

4. Аналіз етичних дилем практики. Описати три дилеми (реальні або змодельовані), для кожної застосувати алгоритм розв’язання: проблема, колізія цінностей, варіанти дій, наслідки, обґрунтоване рішення.

5. Програма протидії булінгу. Скласти програму на один навчальний рік для закладу освіти: діагностика, профілактичні заходи для учнів, педагогів і батьків, алгоритм реагування на випадок, критерії оцінки результату.

6. Модель супроводу пацієнта після ампутації. Описати етапи супроводу (госпіталь, реабілітація, повернення додому, реінтеграція), для кожного визначити завдання психолога, ризики, форми роботи та роль членів команди.

7. Алгоритм управління випадком. Для умовного кейсу сім'ї у складних життєвих обставинах скласти алгоритм: оцінка потреб, план, перелік залучених служб, терміни, критерії завершення випадку.

8. Програма відновлення військовослужбовців після ротації. Розробити програму на 10–14 днів із розподілом по днях: психоосвіта, групові й індивідуальні заняття, відновлення сну та режиму, критерії оцінки стану на початку й наприкінці.

9. Проєкт мобільної психологічної групи. Сформувати проєкт групи для прифронтової громади: склад, обладнання, маршрут і графік виїздів, порядок направлення, правила безпеки, показники роботи за три місяці.

10. Пам'ятка та сценарій для рятувальників. Підготувати пам'ятку із саморегуляції після критичного інциденту на 1–2 сторінки та сценарій групової зустрічі тривалістю 60–90 хвилин із хронометражем.

11. Аналіз психологічної допомоги потерпілим від злочинів. Описати наявну систему допомоги на прикладі двох-трьох випадків, виявити не менше п'яти проблемних місць і запропонувати конкретні шляхи усунення.

12. Програма підтримки сімей загиблих і зниклих безвісти. Розробити програму на шість місяців: форми роботи для дорослих і дітей, групова й індивідуальна підтримка, залучення партнерів, критерії результату.

13. Модель інтеграції ВПО в громаду. Запропонувати психосоціальний компонент плану інтеграції: заходи для ВПО та приймаючої громади, партнери, терміни, показники.

14. Програма EAP для підприємства критичної інфраструктури. Скласти програму для 200–500 працівників: формати допомоги, режим доступу, конфіденційність, робота з керівниками, показники використання та ефективності.

15. Порівняльний аналіз досвіду двох країн. Порівняти організацію психологічної служби в Україні та в одній із країн (Ізраїль, Колумбія, Боснія і Герцеговина) за 6–8 критеріями й сформулювати 3–5 рекомендацій для України.

16. Система показників моніторингу й оцінки програми. Для обраної програми підібрати показники процесу, результату й впливу (не менше 8) та інструменти вимірювання, визначити періодичність збору даних і обмеження.

17. Модель психологічного забезпечення підрозділу на етапах службово-бойової діяльності. Розробити модель для підрозділу чисельністю 80–120 осіб на чотирьох етапах (підготовка, виконання завдань, відновлення, повернення до служби): завдання психолога, форми роботи, показники стану особового складу, порядок взаємодії з командиром і медичною службою. Обсяг 8–10 сторінок.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання навчальної дисципліни застосовують такі методи навчання:

Результат навчання	Методи навчання
РН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)
РН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)
РН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)
РН11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)
РН12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)
РН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)

РН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)
РН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)
РН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)
РН20. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов'язані з корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і у суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності задля утвердження цінностей доброчесного суспільства.	Вербальні методи (лекція, пояснення) Наочні методи (презентація) Практичні методи (розв'язання кейсів, рольові ігри, моделювання ситуацій) Дискусійний метод Дослідницький метод Проблемний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, виконання завдань, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання тез)

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Перевірка досягнення результатів навчання здійснюється з використанням таких методів:

Результат навчання	Методи контролю
РН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен
РН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен

РН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен
РН11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен
РН12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен
РН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен
РН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен
РН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен
РН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен
РН20. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов'язані з корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і у суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності задля утвердження цінностей доброчесного суспільства.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, підсумковий контроль, екзамен

10. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає: поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми здобуття вищої освіти.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі тестування.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	**Кількість балів за семестр**
Для здобувача денної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	**100**

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр (денна форма)
Виконання завдань під час навчальних занять	40
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	20
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка тез доповідей наукових конференцій	10
Разом за виконання завдань поточного контролю	**60**

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр (денна форма)
Відповіді (виступи) на заняттях	15
Участь у дискусії	5
Виконання тестових завдань	10
Виконання та захист практичних завдань, вправ, кейсів	10
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	**40**

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремого виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$РНЗ = \sum(Рі \times ВКі) \times КНЗ, \quad (1)$$

де РНЗ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

Рі – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання і-го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

ВКі – ваговий коефіцієнт за виконання і-го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

КНЗ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю 1	20
Виконання завдань модульного контролю 2	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	**40**

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, склав модульний контроль і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити цю оцінку в електронному кабінеті, і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 36 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 25–35 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 24 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені

навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті у межах окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання результатів і оцінку за відповідну частину освітнього компонента ухвалює викладач за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті у межах цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90–100
B	Добре	82–89
C		74–81
D	Задовільно	64–73
E		60–63
FX	Незадовільно	35–59
F		0–34

11. ГЛОСАРІЙ

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Психологічна служба	psychological service
2	Психологічна допомога	psychological assistance
3	Профілактика	prevention
4	Діагностика	diagnostics
5	Консультування	counselling
6	Корекція	correction
7	Психоосвіта	psychoeducation
8	Реабілітація	rehabilitation
9	Конфіденційність	confidentiality
10	Інформована згода	informed consent
11	Етична дилема	ethical dilemma
12	Професійні межі	professional boundaries
13	Супервізія	supervision
14	Інтервізія	peer supervision
15	Вигорання	burnout
16	Вторинна травматизація	secondary traumatization
17	Емпатійна втома	compassion fatigue
18	Направлення	referral
19	Мультидисциплінарна команда	multidisciplinary team
20	Психологічна перша допомога	psychological first aid
21	Психосоціальна підтримка	psychosocial support
22	Тріаж	triage
23	Стабілізація	stabilization
24	Заземлення	grounding
25	Дебрифінг	debriefing
26	Булінг	bullying
27	Інклюзія	inclusion
28	Управління випадком	case management
29	Службово-бойова діяльність	service and combat activity
30	Бойовий стрес	combat stress
31	Моральна травма	moral injury
32	Посттравматичний стресовий розлад	post-traumatic stress disorder
33	Ветеран	veteran
34	Пробація	probation
35	Внутрішньо переміщена особа	internally displaced person
36	Травмоінформований підхід	trauma-informed approach
37	Програма підтримки працівників	employee assistance program
38	Телефон довіри	helpline
39	Моніторинг і оцінювання	monitoring and evaluation
40	Стійкість	resilience
41	Кризова ситуація	crisis situation

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Атаманчук Н. М. *Кризова психологія* : конспект лекцій : навч. посіб. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. 142 с.

2. Гоцуляк Н. Є. *Психологічна служба* : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023.

3. *Діагностика психологічних змін у військовослужбовців в умовах війни* : метод. посіб. О. М. Кокун та ін. Київ : 7БЦ, 2025. 162 с.

4. *Забезпечення психологічної стійкості військовослужбовців в умовах бойових дій* : метод. посіб. О. М. Кокун та ін. Київ ; Одеса : Фенікс, 2022.

5. Кокун О. М. *Діагностика професійної життєстійкості та психофізіологічної стійкості* : метод. рек. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2024. 58 с.

6. Кулеша-Любінець М. М. *Психологічна допомога у надзвичайних ситуаціях* : навч.-метод. комплекс. 2-ге вид. Івано-Франківськ, 2023. 48 с.

7. Лефтеров В. О. *Екстремальна та кризова психологія* : конспект лекцій. Одеса : МГУ, 2024. 67 с.

8. Медведєв В. С., Кудерміна О. І., Горбенко Д. А. *Психологічна служба правоохоронних органів України* : навч. посіб. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2022. 188 с.

9. *Методики психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах війни* : практ. посіб. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України, 2023.

10. *Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати?* : довідник для широкого кола фахівців. За заг. ред. К. Возніцина, Л. Литвиненко. 2-ге вид., допов. Київ, 2023. 164 с.

11. *Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами* : метод. посіб. О. М. Кокун та ін. Київ : 7БЦ, 2023. 175 с.

12. *Практикум з індивідуального психологічного консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей* : навч.-метод. посіб. С. М. Хоружий та ін. [Б. м.], 2023.

13. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні : Закон України від 15.01.2025 № 4223-IX. Відомості Верховної Ради. 2025. № 31. Ст. 103. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20 (дата звернення: 20.08.26).

14. Про схвалення Концепції розвитку психологічної служби у системі освіти на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.07.2026 № 705-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/705-2026-р (дата звернення: 20.08.26).

15. *Професіографія службово-бойової діяльності військовослужбовців Національної гвардії України* : монографія. І. І. Приходько та ін. За заг. ред. І. І. Приходька. Харків : НАНГУ, 2021. 152 с.

16. *Психологічна підготовка у Збройних Силах України* : навч.-метод. посіб. За заг. ред. В. Клочкова. Київ : НДЦ ГП ЗС України, 2023. 325 с.

17. *Психологічна профілактика психотравматизації військовослужбовців* : метод. посіб. О. М. Кокун та ін. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2021. 301 с.

18. *Психологія стресу та стресових розладів* : навч. посіб. Уклад. О. Ю. Овчаренко. Київ : Університет «Україна», 2023. 266 с.

19. *Психолого-психіатричні наслідки воєнного часу* : навч. посіб. За заг. ред. В. В. Огоренка. Дніпро : ЛІРА, 2023. 312 с.

20. The battle for mental well-being in Ukraine : mental health crisis and economic aspects of mental health services in wartime. V. Seleznova et al. *International Journal of Mental Health Systems*. 2023. Vol. 17. Article 28. DOI: 10.1186/s13033-023-00598-3 (дата звернення: 20.08.26).

21. *The Lancet Psychiatry* Commission on mental health in Ukraine. I. Pinchuk et al. The Lancet Psychiatry. 2024. Vol. 11, No. 11. P. 910–933. DOI: 10.1016/S2215-0366(24)00241-4 (дата звернення: 20.08.26).

22. War exposure, posttraumatic stress disorder, and complex posttraumatic stress disorder among parents living in Ukraine during the Russian war. T. Karatzias et al. *Acta Psychiatrica Scandinavica*. 2023. Vol. 147, No. 3. P. 276–285. DOI: 10.1111/acps.13529 (дата звернення: 20.08.26).

Допоміжна література:

23. Карамушка Л. М. *Психічне здоров'я особистості під час війни* : метод. рекомендації. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2022. 52 с.

24. Легка Л. М., Семенча Л. Г. *Організація діяльності психологічних служб* : навч. посіб. Львів : Новий Світ – 2000, 2020. 372 с.

25. Медведєва О. В. Теоретична модель психологічного забезпечення соціальної підтримки ВПО. *Габітус*. 2025. Вип. 77, т. 2. С. 198–202. DOI: 10.32782/hbts.77.2.36 (дата звернення: 20.08.26).

26. Мілорадова Н. Е., Доценко В. В. Оцінка ефективності програми реабілітації психологів сектору безпеки та оборони України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2025. № 2 (109). С. 432–443. DOI: 10.32631/v.2025.2.36 (дата звернення: 20.08.26).

27. Мороз В. М., Скрипкін О. Г. *Керівні психологічні техніки* : посібник для командира роти (взводу). Київ : НДЦ ГП ЗС України, 2020. 72 с.

28. Мосол Н. О., Неманежина А. О., Ротко О. М. Ресурси арт-терапевтичних методів для збереження і підтримки психічного здоров'я особистості в умовах війни. *Габітус*. 2025. Вип. 73. С. 94–99. DOI: 10.32782/2663-5208.2025.73.15 (дата звернення: 20.08.26).

29. Панок В. Г. Концепція психологічного супроводу освітніх реформ у діяльності психологічної служби. *Вісник НАПН України*. 2020. № 2 (1). DOI: 10.37472/2707-305X-2020-2-1-9-1 (дата звернення: 20.08.26).

30. *Психологічний супровід особистості в умовах війни* : навч. посіб. С. Кузікова та ін. Ніжин : Лисенко М. М., 2024. 60 с.

31. Anjum G. A., Aziz M. A., Hamid H. K. Life and mental health in limbo of the Ukraine war : how can helpers assist civilians, asylum seekers and refugees affected by the war? *Frontiers in Psychology*. 2023. Vol. 14. Article 1129299. DOI: 10.3389/fpsyg.2023.1129299 (дата звернення: 20.08.26).

32. Helping the helpers : mental health challenges of psychosocial support workers during the Russian-Ukrainian war. H. Kang et al. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*. 2024. Vol. 18. Article e95. DOI: 10.1017/dmp.2024.68 (дата звернення: 20.08.26).

33. World Health Organization. *Mental Health Gap Action Programme (mhGAP) guideline for mental, neurological and substance use disorders*. Geneva : WHO, 2023. 184 p.

34. World Health Organization. *World mental health report : transforming mental health for all*. Geneva : WHO, 2022. 296 p.

Інтернет-джерела:

35. *Електронний архів Державного університету «Житомирська політехніка»* [Електронний ресурс]. URL: http://eztuir.ztu.edu.ua/ (дата звернення: 20.08.26).

36. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського* [Електронний ресурс]. URL: http://www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 20.08.26).

37. *Наукові видання* [Електронний ресурс]. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: http://psychology-naes-ua.institute/info/265/ (дата звернення: 20.08.26).

38. *American Psychological Association* [Electronic resource]. URL: http://www.apa.org (date of access: 20.08.26).